

Handläggare
Tobias Kindblom

Telefon: 08-50814969

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Kvalitetsredovisning förskola 2016 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Kvalitetsredovisningens funktion	3
Strukturella förutsättningar och organisation	3
Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande.....	5
Resultat.....	8
Kvalitetsindikatorn	11
Utvecklingsområden inom enheterna.....	12
Stadsdelsgemensamma insatser	12
Stadsdelsnämndens analys av måluppfyllelsen	13
Utvecklingsområden på stadsdelsnivå.....	16
Förslag till kommunfullmäktige 2018	17

Kvalitetsredovisningens funktion

Stockholms stad har som huvudman enligt skollagen och Skolverkets ”Allmänna råd för kvalitetsarbete” ett ansvar för att skapa rutiner, uppföljningssystem och andra förutsättningar för ett dokumenterat och systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer.

Stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar har flera funktioner. Dels är den en del i det interna kvalitetsarbetet där bland annat övergripande utvecklingsområden och prioriteringar identifieras. Den är även en viktig källa till att huvudmannen ska få en bild av hur verksamheten fungerar och utifrån det kunna ta sitt ansvar att skapa goda förutsättningar. Arbetet med kvalitetsredovisningen och dialogen kring den är ett sätt att uppfylla dessa krav.

Syftet med kvalitetsredovisningen är att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i läroplanen, identifiera framgångsrika arbetssätt och utvecklingsområden. Avsikten är att som en del i kvalitetsarbetet bidra till en likvärdig utbildning av hög kvalitet.

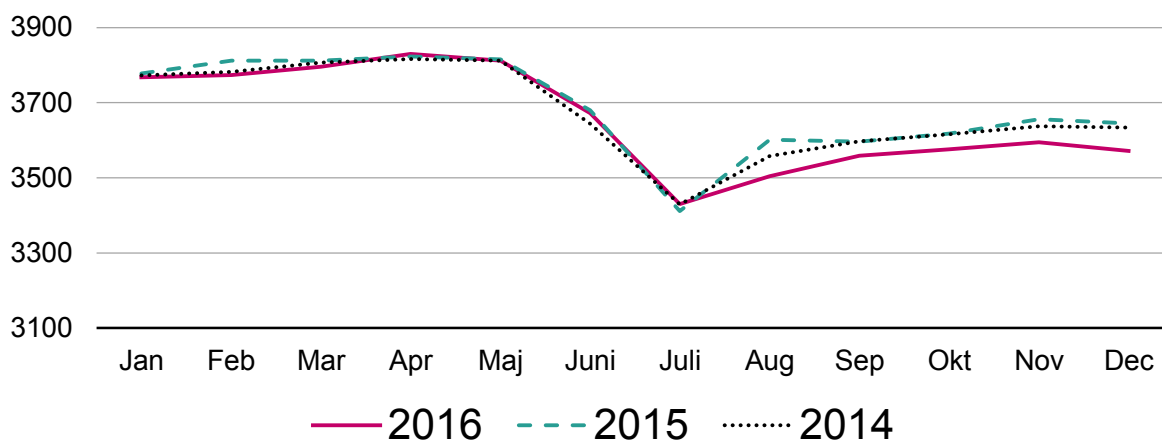
Strukturella förutsättningar och organisation

Antal barn	3657 (Snitt över året)
Andel förskollärare	38,6 % (December 2016)
Barn per personal	4,9 (Snitt över året)
Barn per grupp	16 (Snitt över året)
Andel barn med annat modersmål	38,1 % (Oktober 2016)
Antal språk	99 (Oktober 2016)
Andel personal med annat modersmål	38 % (Oktober 2016)

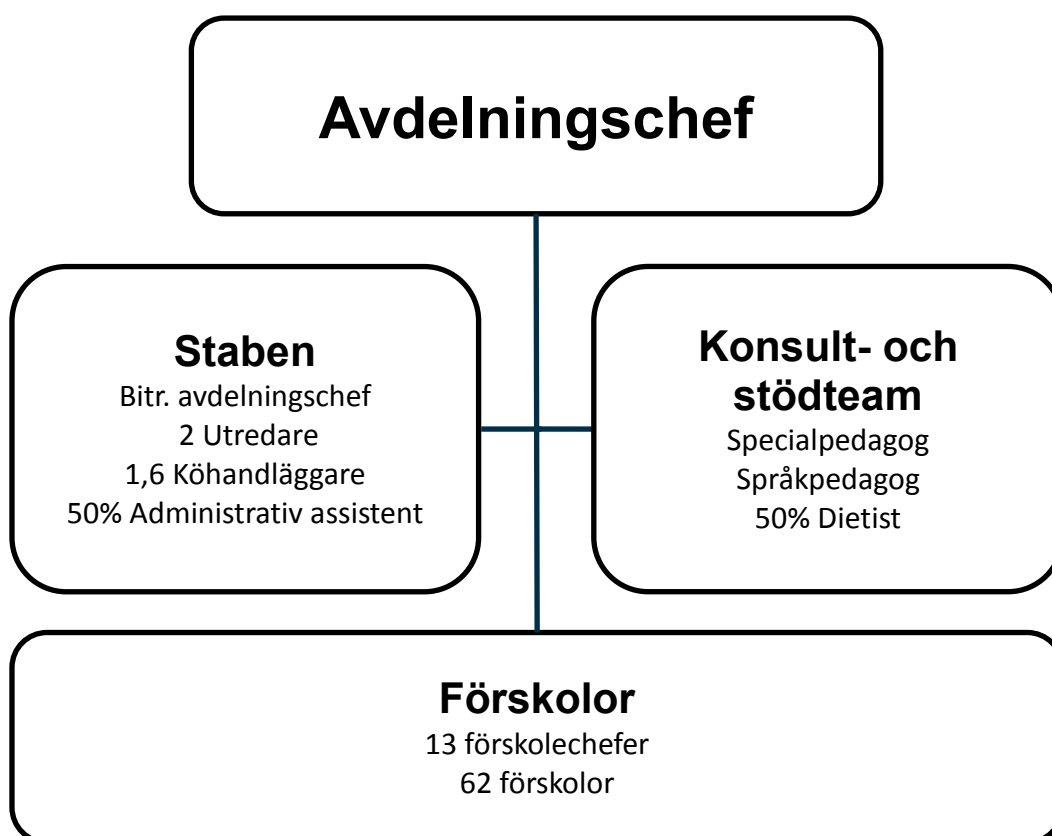
Siffrorna som presenteras ovan är förvaltningens egen statistik som bygger på månadsrapporter samt statistik från personalsystemet.

De största språken för barnen förutom svenska är arabiska (254), spanska (200), engelska (129), polska (98), tigrinja (84), ryska (63) och kurdiska (sorani) (58).

Diagram över antalet inskrivna barn i de kommunala förskolorna i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning per månad 2014-2016.

Organisation

I Enskede-Årsta-Vantör finns 13 förskoleenheter med sammanlagt 62 förskolor och 227 förskoleavdelningar (december 2016). Områdenas storlek varierar mellan 3-8 förskolor. Varje förskoleenhet leds av en förskolechef och ofta en eller flera biträdande förskolechefer.

Specialverksamheter i stadsdelen

Delfinen i Högdalen är en grupp för fem barn med diagnos inom autismspektrat.

Gläntan i Enskede är en grupp för fem barn med funktionsnedsättningar.

Flertalet barn i behov av särskilt stöd är integrerade i de vanliga förskolegrupperna.

Inom stadsdelsområdet finns en förskola, Terrassen i Stureby, som bedriver omsorg på obekvämtid. Under året har 12 barn varit inskrivna i verksamheten.

Organisation på stadsdelsnivå

De 13 förskoleenheterna tillhör avdelningen förskola och har en stab som utgörs av en avdelningschef, en biträdande avdelningschef, två utredare, en och en halv köhandläggare, en halvtids assistent och en halvtids dietist. För barn med i behov av särskilt stöd finns inom avdelningen en handledande specialpedagog och en språkpädagog (0,6 tjänst).

Psykologtimmar har vid behov köpts in externt. På ekonomiavdelningen finns en controller som är särskilt avdelad för förskolefrågor och inom personalavdelningen finns en PA-konsult som stöd till förskolecheferna.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som bygger på stadens kvalitetssystem ILS. I samband med verksamhetsplanen formuleras förskolornas mål och förväntade resultat som sedan följs upp i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen. Som stöd för uppföljningen finns även ett antal indikatorer från kommunfullmäktige och stadsdelsnämnden.

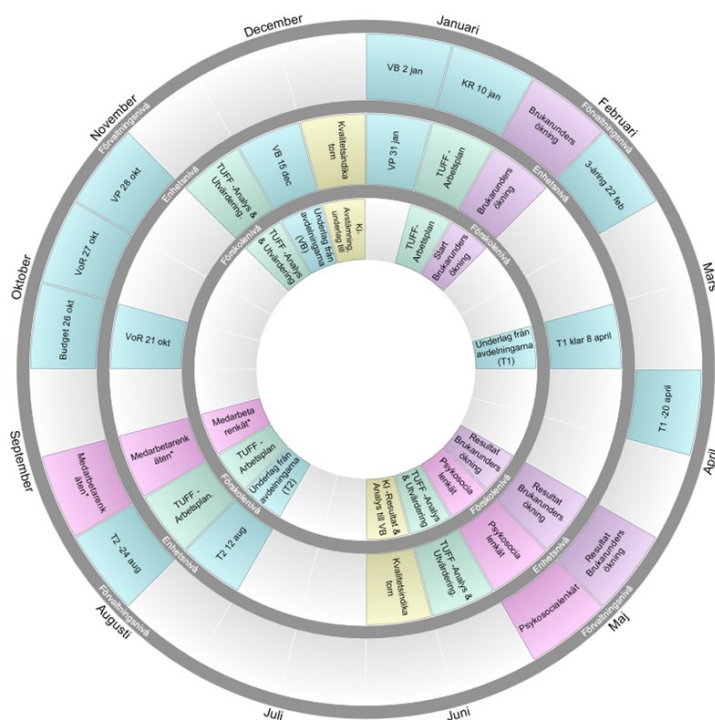
Alla förskolor har i verksamhetsplanen under 2016 haft gemensamma mål och förväntade resultat som tagits fram tillsammans med alla förskolechefer. Målen bygger på kommunfullmäktiges budget och mål, nämndmål, läroplanen för förskolan, stadens förskoleprogram, skollag och konventionen om barnets rättigheter.

Avdelningens bedömning av förskolornas måluppfyllelse och kvalitet utgår från:

- Verksamhetsplaner, tertiärrapporter och verksamhetsberättelser.
- Pedagogernas självvärdering i stadens webbaserade kvalitetsindikator (WKI) avseende hur väl arbetslaget, utifrån läroplanen, skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande.
- Stockholms stads förskoleundersökning. (Brukarundersökning)
- Resultatdialoger med förskolechefer vid verksamhetsbesök och/eller utvecklingssamtal
- Statistik
- Externa granskningar och inspektioner (Skolinspektionen och stadens interna inspektioner)

- Föräldrarnas bedömning (Förskoleundersökningen)
- Arbetslagens självvärderingen (WKI)
- Pedagogisk dokumentation

Samtliga enheter har underlag för sina utvärderingar utifrån fortlöpande uppföljningar, främst genom barnobservationer och pedagogisk dokumentation. Resultaten beskrivs och analys görs med hjälp av förvaltningens gemensamma utvärderingsmaterial TUFF som utgår från läroplansområdena. TUFF (Tydlig Uppföljning För Förskolan) är förvaltningens gemensamma planerings- och uppföljningsmaterial, och används av förskolorna som ett stöd i planering och utvärdering av verksamheten. TUFF-materialet består av två delar: TUFF-arbetsplan och TUFF-analys. Materialet bygger på gemensamma mål och förväntade resultat med exempel på hur dessa processer kan identifieras i barngruppen. Detta utgör grunden för utvärdering och identifiering av utvecklingsområden som i sin tur utgör en grund för arbetslagens planering.

[Exempel på förvaltningens årshjul för kvalitetsarbetet]

Andra underlag för utvärdering av arbetet är självvärderingen utifrån kvalitetsindikatorn, brukarundersökningen, utvecklingssamtal, synpunkts- och klagomålshanteringen, medarbetarenkäten, den psykosociala enkäten samt arbetslagens samlade bedömning. Inom

varje förskoleenhet gör man en årsplan för uppföljning, utvärdering och planering, ofta i form att ett årshjul som tydligt beskriver kvalitetsprocessen.

Under 2016 beslutade förvaltningen att enheterna inte gör någon separat kvalitetsredovisning utan istället fokuserar enheterna sin uppföljning till tertialrapporterna och verksamhetsberättelsen i det gemensamma kvalitetssystemet ILS. Detta beslut togs efter dialog med förskolecheferna redovisningarna som gjordes i kvalitetsredovisningen och i kvalitetssystemet var snarlika, samt att det skulle underlätta om det gjordes i ett dokument. För att få ett tillräckligt underlag för att kunna skriva en kvalitetsredovisning på förvaltningsnivå så har kompletteringar gjorts i de allmänna anvisningarna för uppföljningen i kvalitetssystemet ILS.

Under hösten genomförde stadsdelsförvaltningen dialogmöten med alla förskolechefer, biträdande förskolechefer och/eller pedagogiska ledare. Syftet med dialogerna var att analysera och reflektera kring resultat och utvecklingsområden för varje enhet och förskola samt följa upp det systematiska kvalitetsarbetet. Dessa dialogmöten har också utgjort underlag för bedömningen av kvalitén och måluppfyllelsen.

Resultat

Normer och värden

Förskolorna har erbjudit flickor och pojkar en demokratisk verksamhet med delaktighet och gemenskap. Det har bland annat inneburit att utveckla flickors och pojkars empati samt att de ska se olikheter som en tillgång.

Som ett resultat av det har förskolorna till exempel sett att många barn bjudit in varandra till lek och att de äldre barnen uttryckt att de sett de yngre barnens behov och hjälpt dem. Andra exempel är att barnen lagt vikt vid positiva ord såsom dagens kompis. Barnen har också visat om det är något de inte velat, verbalt eller med kroppsspråk. Pedagogerna har sett att barnen lyssnat på varandra, vågat berätta vad de tycker och vågat visa sina känslor.

Pedagogerna i förskolan har i olika nätverk inom enheterna haft återkommande workshops och diskussioner kring konventionen om barnets rättigheter.

Förskolorna har använt olika metoder och material som bygger på artiklarna i barnkonventionen tillsammans med barnen. Detta har lett till en ökad medvetenhet och kunskap kring konventionen hos både personalen och barnen. Det har bland annat getts uttryck genom att barnen uttrycker att de har rätt till sitt eget rum, ett eget namn, sjukvård och skola.

Förskolorna har under året kritiskt granskat avdelningarnas pedagogiska miljö, ur ett makt- och jämställdhetsperspektiv. Målet har varit att skapa en genomtänkt pedagogisk miljö med ett normkritiskt perspektiv. Förutsättningar för lek och utforskande, ska vara lika för flickor och pojkar. Ett resultat är en ökad medvetenhet bland medarbetarna om att aktiviteter kan ses ur flera olika perspektiv.

Ett resultat är att jämställdhetsperspektivet har blivit mer synligt i planering och uppföljning. Det finns en större medvetenhet och kunskap hos pedagogerna om jämställdhet i diskussioner och reflektioner. Det avspeglar sig bland annat i pedagogernas val av litteratur där det finns en ökad medvetenhet och ett mer kritiskt granskande kring vilka karaktärer och egenskaper som flickor respektive pojkar får i böckerna.

En del förskolor har, med hjälp av material från skolverket, filmat och observerat olika situationer ur ett jämställdhetsperspektiv. Syftet har varit att synliggöra olika situationer där pojkar och flickor har särskilts och avgöra om det är ett mönster. Förskolorna har sett att medarbetarna fått en ökad medvetenhet kring genus. Det har gjort att situationer där pojkar och flickor har tillskrivits stereotypa egenskaper har synliggjorts. Dessa situationer och tillskrivningar av egenskaper är ett utvecklingsområde att arbeta bort.

Likabehandling

Alla förskolor har tagit fram den årliga planen mot diskriminering och likabehandling med åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Pedagogernas medvetna likabehandlingsarbete leder till att barnen får ett större inflytande och är med i beslut kring till exempel den pedagogiska miljöns utformning samt vilka aktiviteter och teman som förskolorna arbetar med.

Skolinspektionen har under våren 2016 genomfört tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms stad. Tillsynen av Enskede-Årsta-Vantörs förskoleverksamhet visade att huvudmannen huvudsakligen uppfyllde de faktorer som bedömts. Dock visade tillsynen att huvudmannen brast i arbetet med att ta emot anmälningar från förskolechefer om angivna kränkningar mot barn. Förvaltningen kunde konstatera att det funnits brister i rutinen för hur anmälningar om kränkande behandling anmäls till stadsdelsnämnden. En ny rutin samt blanketter för anmälning, utredning, åtgärdsplan och utvärdering har därför tagits fram och implementerats.

Utveckling och lärande

Matematik, språk, naturvetenskap, estetisk verksamhet och teknik är i förskolan kopplade till varandra och bildar en helhet för barnen genom lek och projektinriktade arbetssätt.

Pedagogerna har uppmuntrat flickor och pojkars matematiska tänkande genom att ge barnen tillfällen att undersöka och lösa problem i vardagen. Ett exempel på detta har varit då en förskola har arbetat med matematik och naturvetenskap där man skapat en våg i skogen och med den jämfört kottar och ekollon. Det har lett till att barnen utvecklat intresse för att väga, mäta och räkna. Genom denna typ av aktivitet har barnen också kommit i kontakt med teorier om densitet. Lärplattor har använts av barnen i många förskolor för att bland annat utforska matematik, språk och att ta reda på naturrelaterade fakta och att dokumentera med bilder och text. Flera förskoleenheter ser ett ökat användande av IKT (Informations- och Kommunikations Teknik) i det pedagogiska arbetet som en bidragande faktor till måluppfyllelsen. Barnen har med hjälp av bland annat lärplattor sökt efter information, gjort egna sagor och använt olika applikationer som främjar språkutvecklingen och lärandet i matematik, naturvetenskap och teknik.

Förskolornas språkutvecklande arbete har utgått från stadsdelens gemensamma språkprogram. Förvaltningens språknätverk, där alla förskolor haft en representant, har spridit språkprogrammet på enheterna och hållit sig uppdaterad om aktuell forskning. Kontinuerliga fortbildningsinsatser har också genomförts av stadsdelsområdets språkpedagog. Läsprojektet "Stockholm läser" i samarbete med biblioteken har medfört ett ökat sagoläsande på förskolorna och en större medvetenhet hos pedagogerna i val av litteratur.

Förskolans verksamhet består både av planerade rörelseaktiviteter och av rörelse som kommer naturligt genom dagliga utevistelser. Exempel på planerade aktiviteter är dans- och rörelselekar, yoga och motoriska utmaningar. En del förskolor anordnar hälsoveckor eller friskvårdsveckor med hälsa och kost i fokus. Aktiviteter som minimaraton, idrottsdagar,

vinterdagar och skridskoskola har också anordnats. Flera pedagoger har gått utbildning i barnyoga och utövar det i barngruppen.

Förskolorna använder stadens styrdokument ”kultur i ögonhöjd: kultur för, av och med barnen”. Barnen har erbjudits drama, musik, rörelse och skapande varje dag. Besök har också gjorts till teater, konstföreställningar, bibliotek med mera. Teatergrupper har också besökt förskolorna. Förskolorna har även arbetat med att ge barnen möjlighet att skapa egen kultur genom dramatiseringar, musik, bilder, leksaker och annat pedagogiskt material.

Pedagogerna har sett att barnen, efter en kulturupplevelse, tagit initiativ till dans och sång i gruppen. Ett intresse av att läsa böcker har också syns. Förskolorna har även arbetat med litteratur som kopplats till teaterbesök vilket lett till ett fördjupat arbete kring språk och en ökad medvetenhet hos barnen om att vi alla har olika kulturella erfarenheter.

Barns inflytande

Den pedagogiska miljön i förskolorna har byggts upp så att barnen själva ska kunna välja vad de vill göra. Materialet är varierat och görs tillgängligt för att kunna göra egna val. Observationer har också genomförts för att se vad och var flickorna och pojkarna leker. Miljön och materialet har ändrats utifrån vad barnen valt och visat intresse för.

På en del förskolor har barnen varit med och tagit fram egna regler kring materialanvändning, varit med och beslutat om hur miljöerna ska utformas och röstat fram olika aktiviteter. En del förskolor använder sig av reflektionssamlingar där barnen ges möjlighet att reflektera över vad man gjort, vad som hänt eller hur man känner. Genom att en del aktiviteter filmas har barnen på ett enkelt sätt kunna reflektera och återkoppla en aktivitet. Ett utvecklingsområde är att på ett bättre sätt fånga upp de tystare och yngre barnen mera samt se till att flickor och pojkar får lika mycket inflytande och att få in barnens perspektiv i dokumentationen.

Genom pedagogisk dokumentation och reflektionsprotokoll har pedagogerna sett att mycket av det som barnen gör bygger på deras egna val. Pedagogerna har också sett att barnen blivit mer medvetna om vilka möjligheter som finns att få vara med och tycka till. De har sett att barnen är medvetna om att deras åsikt betyder något. Genom att ibland arbeta i små grupper har det enskilda barnets utveckling enklare kunnat följas. Pedagogerna har då sett att barnen i större utsträckning uttryckt sina åsikter.

Förskola och hem

Förskolorna har arbetat med att få vårdnadshavare att känna delaktighet och ha förtroende för förskolans verksamhet genom bland annat föräldramöten, diskussionskvällar och i utvecklingssamtal. Andelen nöjda vårdnadshavare i brukarundersökning för förskolan för delområdet *Samverkan med hemmet* uppmättes till 86 % 2016 (flickor 85 %, pojkarna 86 %) i jämförelse med 84 % år 2015.

Ett utvecklingsområde för förskolorna är att synliggöra dokumentationen digitalt för att öka vårdnadshavarnas inflytande och delaktighet i det pedagogiska arbetet.

Övergång och samverkan

En handlingsplan avseende övergången från förskola till skola togs 2014 fram av stadsdelsförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen och har legat till grund för samarbetet och överlämningen av de blivande skolbarnen till förskoleklassen. Samverkan med skolorna ser olika ut i stadsdelsområdet och på vissa håll fungerar det bättre än på andra. Ett problem som förskolecheferna uppmärksammat är att flertalet rektorer inte känner till den gemensamma handlingsplanen. Samverkan har dock skett även om ursprungsplanen inte följts fullt ut mellan vissa skolor och förskolor. En särskild samverkan mellan förvaltning, förskola och skola har skett i de fall då ett barn är i behov av särskilt stöd.

Kvalitetsindikatorn

Alla arbetslag har gjort en självvärdering i stadens nya webbaserade kvalitetsindikator (WKI) för de kommunala förskolorna. WKI är en självvärdering av hur väl arbetslaget, utifrån läroplanen, skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande. Förskolornas bedömning utifrån kvalitetsindikatorns kriterier når 2016 inte upp till årsmålet. Det sammanvägda resultatet blev 3,3 vilket är en sänkning mot föregående år då resultatet blev 3,6. I samband med att det nya självskattningsverktyget togs fram så uppdaterades och förtydligades kriterierna och många förskolor har sett ett behov av att diskutera begrepp och kriterierna ytterligare för att öka likvärdigheten mellan arbetslagen. Genomgående i förskolornas analyser av resultatet så framkommer det att arbetet med informations- och kommunikationsteknologi (IKT) och den pedagogiska dokumentationen är utvecklingsområden som förskolorna behöver fördjupa sitt arbete kring för att nå ett högre resultat inom samtliga områden. Kriterierna för självskattningen och det tillhörande kommentarsmaterialet har utgjort ett bra underlag för reflektion och har använts i utvecklingsarbetet på förskolorna.

Nedan redovisas resultatet av arbetslagens självskattning uppdelat på de olika områdena.

Pedagogisk miljö och material

	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3,3 - 4,0
2015	3,6	3,2 - 4,0

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3 - 3,6

2015	3,7	3,3 - 4,3
------	-----	-----------

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

	Genomsnitt	Variation
2016	3,4	3 - 3,8
2015	3,7	3,2 - 4,5

Barns matematiska utveckling

	Genomsnitt	Variation
2016	3,3	3 - 3,4
2015	3,4	3 - 4,1

Naturvetenskap och teknik

	Genomsnitt	Variation
2016	3,3	3,1 - 3,5
2015	3,4	3 - 4,1

Utvecklingsområden inom enheterna

Enheternas analys av måluppfyllelsen, resultatet av arbetslagens självskattning och brukarundersökningen har följande utvecklingsområden identifierats:

- Arbetet med informations- och kommunikationsteknologi (IKT)
- Pedagogisk dokumentation
- Konventionen om barnets rättigheter
- Naturvetenskap och teknik
- Matematik

Stadsdelsgemensamma insatser

Under året har förvaltningen genomfört en jämställdhetsutbildning tillsammans med förvaltningens jämställdhetsstrateg för all personal i förskolan, som utgått från Skolverkets utbildningspaket "Sju timmar om jämställt bemötande i förskolan". Cirka 100 förändringsledare har utbildats och som tillsammans med respektive förskolechef leder processen vidare på sina arbetsplatser.

Under våren 2016 deltog förskolan med goda exempel på SETT-mässan samt visat upp verksamheten under invigningen av förvaltningshusets nya reception.

Två av förvaltningens förskolor ingår i ett flerårigt forskningsprojekt ("Små barns lärande") som genomförs tillsammans med Linnéuniversitetet och tolv andra kommuner runt om i landet. Programmet syftar bland annat till att utveckla och pröva modeller för dokumentation och utvärdering som visar på små barns förändrade kunnande i förhållande till läroplanens målområden.

Under året har arbetet påbörjats med att införa ett kostdatasystem i förskolorna. Under hösten 2016 har utbildningar och inmatningar och matsedlar genomförts. I början av 2017 ska systemet testas och i juli 2017 ska införandet vara färdigt. Kostdatasystemet ska underlätta kockarnas arbete och spara tid i arbetet med att näringsberäkna och matsedelsplanera. Det är också ett sätt att säkra att maten håller samma kvalitet på samtliga förskolor inom stadsdelens regi. Det kommer även kunna vara ett stöd i kostnadsberäkning, hantering av recept och omvandling till önskat antal portioner, hantering av specialkost samt underlag till livsmedelsåtgång per recept och för en längre period.

Stadsdelsnämndens analys av måluppfyllelsen

Förvaltningen bedömer att förskolorna har uppfyllt nämndmålen för läroplansområdena och totalt sett är kvaliteten hög i förskolorna. Resultaten i brukarundersökningen visar att vårdnadshavarna är nöjda och det är en bild som förvaltningen delar. Samtliga indexvärden är samma eller högre jämfört med 2015. Andelen nöjda vårdnadshavare på frågan *"jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola"* uppmättes till 88 % (flickor 89 %, pojkar 87 %) i jämförelse med 87 % år 2015. Något utmärkande resultat kan inte utläsas när det gäller skillnader mellan kommunala och fristående förskolor eller mellan vårdnadshavare till pojkar och flickor.

Svarsfrekvensen har sjunkit jämfört med år 2015 och 2014. För de kommunala skolorna i stadsdelen är svarsfrekvensen i år, 72 % (2015 var den 77 % och 2014 76 %) och i stadsdelen totalt 69 %. Svarsfrekvensen har minskat även totalt sett i staden, årets svarsfrekvens i staden är 66 %, medan den 2015 var 69 % och 2014 72 %.

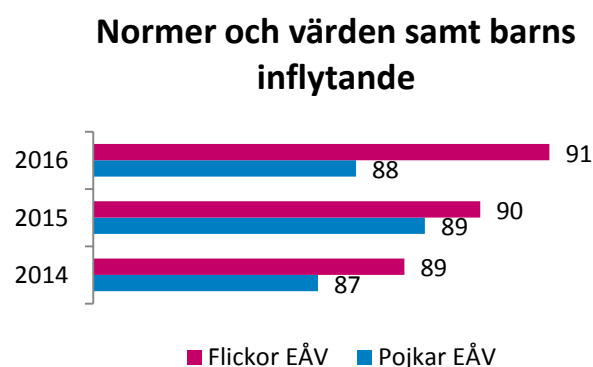
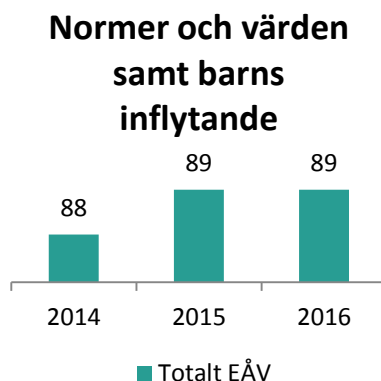
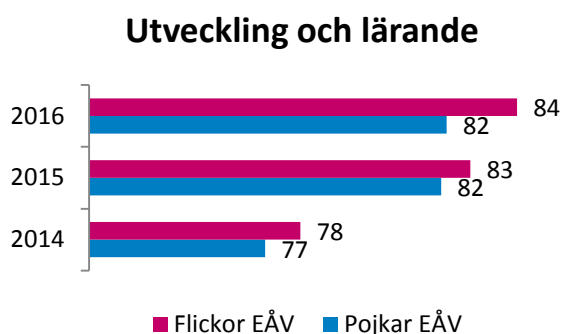
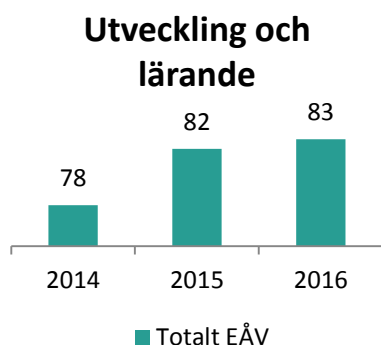
Vid förra årets enkät delade samtliga kommunala förskolor i stadsdelen ut brevet, med information och inloggningsuppgifter till enkäten, till vårdnadshavarna. I år valde fem förskolor att dela ut och resterande lät brevet skickas till hemmet. Även om årets svarsfrekvens är lägre, går det inte att se något direkt samband mellan svarsfrekvensen och utdelning respektive utskick av brev. En del av de förskolor som delade ut breven även i år har sänkt svarsfrekvensen medan andra som delade ut istället har höjt. Av de som inte delade ut i år är det också olika om de har en högre eller lägre svarsfrekvens jämfört med förra året.

Skolinspektionen har under våren 2016 genomfört tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms stad. Tillsynen av Enskede-Årsta-Vantörs förskoleverksamhet genomfördes den 17-18 mars 2016. Granskningen gjordes genom intervjuer med pedagoger, förskolechefer, stadsdelsdirektör, avdelningschef för förskolan, förtroendevalda i Enskede-Årsta-Vantörs

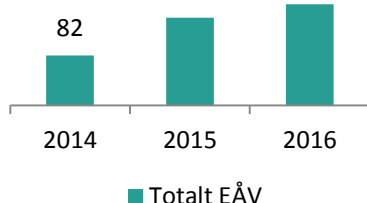
stadsdelsnämnd samt via granskningar av dokument. Vid granskningen bedömde Skolinspektionen två huvudområden, förutsättningar för utbildningen vid förskoleenheterna samt utveckling av utbildningen vid förskoleenheterna.

Tillsynen visade att huvudmannen huvudsakligen uppfyllde de faktorer som bedömts. Det handlar till exempel om att erbjuda förskoleplats, barngruppernas sammansättning och storlek, modersmålsarbetet samt kvalitetsarbetet och att fördelning av resurser görs utifrån barns olika förutsättningar. Tillsynen visade dock att huvudmannen brast i arbetet med att ta emot anmälningar från förskolechefer om angivna kränkningar mot barn. Förvaltningen kunde konstatera att det funnits brister i rutinen för hur anmälningar om kränkande behandling anmäls till stadsdelsnämnden. En ny rutin samt blanketter för anmälning, utredning, åtgärdsplan och utvärdering har därför tagits fram och implementerats. Inom huvudområde två var bedömningen att stadsdelsförvaltningen uppfyllde samtliga sex faktorer.

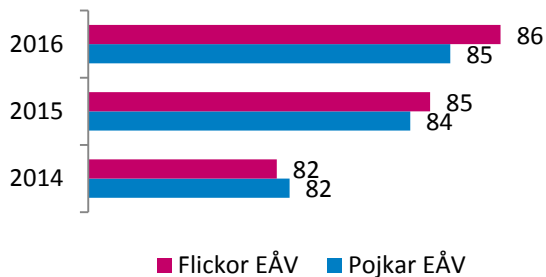
Brukarundersökningen 2016

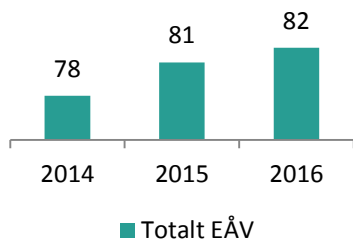
Samverkan med hemmet

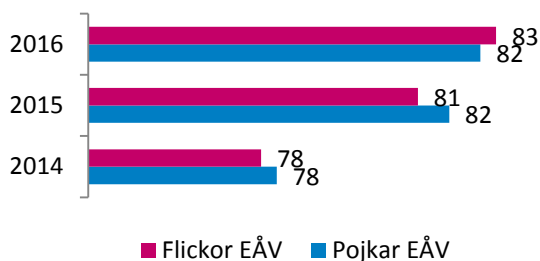
Samverkan med hemmet

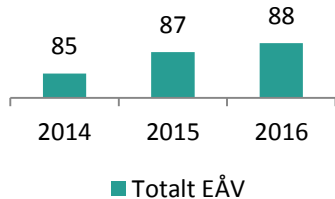
Kost, hälsa och rörelse

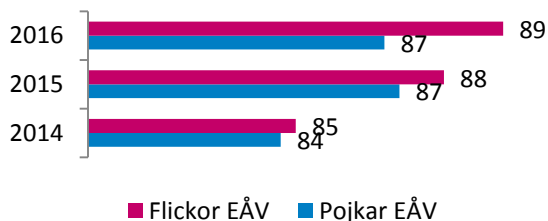
Kost, hälsa och rörelse

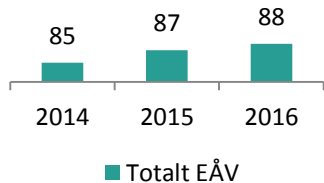
Nöjdhet, trygghet och rekommendation

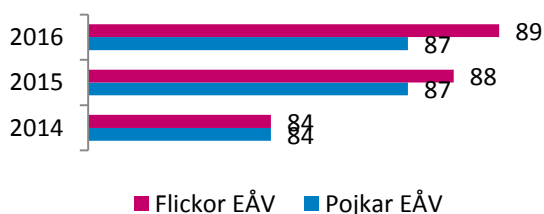
Nöjdhet, trygghet och rekommendation

Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola

Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola

Utvecklingsområden på stadsdelsnivå

Rekrytera, bibehålla och höja andelen förskollärare

Andelen förskollärare inom förvaltningens förskolor är 38,6% (december 2016) och når inte hela vägen fram till kommunfullmäktiges mål om 40%. Andelen förskollärare varierar mellan de olika förskoleenheterna från 49,6% till 25,5%. Stadsdelsområdets attraktionskraft att rekrytera varierar beroende på var förskolan ligger, ålder och skick på förskolan, verksamhetsinnehåll och blandningen av kompetenser och kön på förskolan. Främst är det arbetsmarknadsläget och konkurrensen om förskollärarna inom staden och i länet som försvårar nyrekryteringen. I vissa fall har bristen på kollektivtrafik till och från förskolan gjort så att nyrekryteringen har försvårats. De förskolor som redan har en högre andel förskollärare är i regel de förskolor som också har haft lättare att nyrekrytera, då många förskollärare ofta vill arbeta tillsammans med andra förskollärare.

På grund av den stora nybyggnationen av bostäder i stadsdelsområdet så planerar förvaltningen att bygga cirka 40 nya förskoleavdelningar inom de kommande fyra åren. Detta innebär cirka 80 fler förskollärare och cirka 140 barnskötare. Med personalomsättning och pensionsavgångar inräknat behöver cirka 120 förskollärare rekryteras under perioden 2016-2020.

Under 2017 kommer förvaltningen att ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare. Förvaltningen kommer under våren tillsammans med Open Labs mastersutbildning att genomlysa utmaningar och möjligheter för att öka andelen förskollärare. Openlab är en är ett kreativt centrum som ger möjligheter för att hitta lösningar på utmaningar i samhället där Stockholms stad utgör en av samarbetsparterna tillsammans med bland annat KTH, Stockholms universitet, Karolinska institutet och Södertörns högskola. Efter genomlysningen ska en handlingsplan tas fram. Handlingsplanen ska beskriva åtgärder och processer som ska genomföras på flera nivåer i stadsdelsområdet. Insatser på lite längre sikt som kräver utökad budget ska tas med i den årliga verksamhetsplan som stadsdelsnämnden fastställer.

Barn i behov av särskilt stöd

Som ett led i arbetet med en likvärdig förskola har förvaltningen påbörjat ett arbete med att se över stödorganisationen till förskolorna i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Det finns ett ökat behov av kompetensutveckling och en efterfrågan av stöd genom handledning och i att förändra arbetsformer och den pedagogiska miljön.

Jämställdhetsarbetet

Ett av fokusområdena för förvaltningen är jämställdhetsarbetet. Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör har kommit en bra bit på vägen i arbetet med att jämställdhetsintegrera verksamheterna och utbildning har gjort att kunskapen och medvetenheten ökat bland chefer

och medarbetare. Nästa steg är att utveckla metoder och analysen av resultatet av jämställdhetsarbetet.

Digitaliseringen

Förvaltningen hade påbörjat förberedelserna internt för att gå in i skolplattformen och såg fram mot att få hjälp med att ta nästa kliv i digitaliseringen av förskolorna. Framförallt gällande dokumentation, planering och i kontakten/samverkan med vårdnadshavarna. Detta har blivit ett utvecklingsområde för förvaltningen, att finna alternativa lösningar i väntan på att skolplattformen kommer igång igen så att inte utvecklingen avstannar.

IKT – Sett till resultaten av arbetslagens självskattning så är det många som lyfter IKT som utvecklingsområde. De flesta förskolorna har goda förutsättningar vad det gäller tekniken och ett flertal förskolor har kommit långt i det digitala arbetet men det finns bristande kunskaper i hur de digitala verktygen kan användas för att det ska bli en naturlig del av verksamheten och för att öka likvärdigheten behöver utveckling ske.

Förslag till kommunfullmäktige 2018

Det finns ett stort behov av att hitta digitala lösningar för dokumentation, planering och för samverkan och kommunikation med vårdnadshavarna i och med förseningen av skolplattformen. Någon form av alternativ till skolplattformen är något som behövs då stadens förskolor riskerar att hamna efter digitalt. Många av förvaltningens förskolor har utrustningen men man saknar de digitala verktygen som skolplattformen kunde erbjuda. Det vore önskvärt om det togs ett gemensamt grepp i staden för en tillfällig lösning.

I och med den stora nybyggnationen av bostäder i Stockholm och ett ökat antal nya förskolor så kommer behovet av fler förskollärare och barnskötare att vara stort. Förvaltningen efterlyser fler utbildningsplatser för både förskollärare och barnskötare. Dels för att kunna öka andelen förskollärare men också för att kunna bibehålla och öka kvalitén på förskolorna.

Förvaltningen se gärna att fler centrala utbildningsinsatser görs i staden för både förskollärare och barnskötare för att höja deras kompetenser ytterligare.